

Akhlaq-i zīstī

i.e., Bioethics Journal

2023; 13(38): e43

The Bioethics and Health
Law InstituteMedical Ethics and Law
Research CenterInternational Association
of Islamic Bioethics

Indicators and Components of Professional Ethics of Clinical Professors of Medical Sciences Based on the Work Environment: A Synthesis Based on the Roberts Model

Tahmine Deldari¹, Yousef Mehdipour^{2*}, Hossein Momeni Mahmoudi¹, Ali Akbar Ajam³

1. Department of Educational Sciences, Torbat Heydarieh Branch, Islamic Azad University, Torbat Heydarieh, Iran.

2. Medical Sciences Research Center, Torbat Heydarieh University of Medical Sciences, Torbat Heydarieh, Iran.

3. Department of Educational Sciences, Payame Noor University, Tehran, Iran.

ABSTRACT

Background and Aim: Professors play an important role in the process of teaching students; This is important for clinical professors of medical sciences universities, considering that their relationship is direct and at work with students and patients, it causes the institutionalization of professional ethics and character in students, therefore the professional ethics of clinical professors should be given more attention. So, the aim of this research is to identify the indicators and components of professional ethics of clinical professors of the University of Medical Sciences.

Methods: The approach of the current research is qualitative and its method is research synthesis. The research community is all articles (183 articles) that have been presented in specialized and scientific databases from 2014 to 2023 about the components of professional ethics of clinical professors of medical sciences. The sample of the research is 30 articles, which have been selected based on thematic monitoring, theoretical data saturation and purposefully. The research data were collected from the qualitative analysis of the studied documents.

Ethical Considerations: In writing the article, ethical aspects including preserving the authenticity of the texts, honesty and trustworthiness have been observed.

Results: By analyzing the data, the axes of professional ethics of clinical professors of medical sciences in 4 dimensions, 13 factors and 65 categories including individual-personality dimension (including components such as intrapersonal and extrapersonal components); then environmental-clinical components (including components such as attention to learning culture, clinical constructivism and ethics in the clinical environment); Specialized professional dimension (including components such as research-oriented and professional development, professional commitment, specialization-oriented and professional belonging) and managerial-organizational dimension (including elements such as attention to organizational values), financial and economic management and strengthening organizational initiative and creativity, were classified.

Conclusion: The results showed that the components and indicators of professional ethics of clinical professors, in addition to individual dimensions, include organizational, managerial and professional expertise dimensions and medical sciences universities in the field of clinical professor's selection and their annual evaluation should consider these things.

Keywords: Professional Ethics; Clinical Professors; Medical Sciences; Synthesis Research

Corresponding Author: Yousef Mehdipour; **Email:** yas532004@gmail.com

Received: July 16, 2023; **Accepted:** September 06, 2023; **Published Online:** March 10, 2024

Please cite this article as:

Deldari T, Mehdipour Y, Momeni Mahmoudi H, Ajam AA. Indicators and Components of Professional Ethics of Clinical Professors of Medical Sciences Based on the Work Environment: A Synthesis Based on the Roberts Model. *Akhlaq-i zisti, i.e., Bioethics Journal*. 2023; 13(38): e43.

انجمن بین‌المللی اخلاق پزشکی اسلامی مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی انستیتو اخلاق پزشکی و حقوق سلامت

مجله اخلاق زیستی

دوره سیزدهم، شماره سی و هشتم، ۱۴۰۲

شاخص‌ها و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی مبتنی بر محیط کار:

سنتز پژوهی مبتنی بر مدل روبرتس

تهمینه دلداری^۱، یوسف مهدی‌پور^{۲*}، حسین مؤمنی مہمویی^۱، علی اکبر عجم^۳

۱. گروه علوم تربیتی، واحد تربت حیدریه، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت حیدریه، ایران.

۲. مرکز تحقیقات علوم بهداشتی و دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران.

۳. گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: اساتید نقش الگویی مهمی در فرآیند آموزش خود به دانشجویان دارند؛ این مهم در اساتید بالینی دانشگاه‌های علوم پزشکی با توجه به اینکه ارتباط آن‌ها مستقیم و در محل کار با دانشجو و بیمار است، باعث نهادینه‌شدن اخلاق و منش حرفه‌ای در دانشجویان می‌شود، لذا اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی باید بیش از پیش مورد توجه قرار بگیرد. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر، شناسایی شاخص‌ها و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی است.

روش: رویکرد پژوهش حاضر کیفی و روش آن سنتز پژوهی است. جامعه پژوهش کلیه مقالاتی (۱۸۳ مقاله) هستند که از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳ در مورد مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی در پایگاه‌های تخصصی و علمی ارائه شده‌اند. نمونه پژوهش ۳۰ مقاله است که این تعداد بر اساس پایش موضوعی، اشباع نظری داده‌ها و به صورت هدفمند انتخاب شده‌اند. داده‌های پژوهش از تحلیل کیفی اسناد مورد مطالعه، گردآوری شده‌اند.

ملاحظات اخلاقی: در نگارش مقاله جنبه‌های اخلاقی شامل حفظ اصالت متون، صداقت و امانتداری رعایت شده است.

یافته‌ها: با تجزیه و تحلیل داده‌ها، محورهای اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی در ۴ بُعد، ۱۳ عامل و ۶۵ مقوله شامل بعد فردی - شخصیتی (مشمول بر مؤلفه‌هایی چون مؤلفه‌های درون‌فردی و برون‌فردی)؛ بعد مؤلفه‌های محیطی - بالینی (مشمول بر مؤلفه‌هایی چون توجه به فرهنگ یادگیری، سازنده‌گرایی بالینی و اخلاق‌مداری در محیط بالین)؛ بعد حرفه‌ای تخصصی (مشمول بر مؤلفه‌هایی چون پژوهش‌محوری و توسعه حرفه‌ای، تعهد حرفه‌ای، تخصص‌محوری و تعلق حرفه‌ای) و بعد مدیریتی - سازمانی (مشمول بر محورهای چون توجه به ارزش‌های سازمانی، مدیریت مالی و اقتصادی و تقویت ابتکار و خلاقیت سازمانی)، طبقه‌بندی شدند.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد مؤلفه‌ها و شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علاوه بر ابعاد فردی، شامل ابعاد سازمانی، مدیریتی و تخصص حرفه‌ای است، در این زمینه دانشگاه‌های علوم پزشکی در زمینه‌های گزینش اساتید بالینی و ارزیابی سالانه آن‌ها باید این موارد را در نظر بگیرند.

واژگان کلیدی: اخلاق حرفه‌ای؛ اساتید بالینی؛ علوم پزشکی؛ سنتز پژوهی

نویسنده مسئول: یوسف مهدی‌پور؛ پست الکترونیک: yas532004@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۲۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۱۵؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۱۲/۲۰

خواهشمند است این مقاله به روش زیر مورد استناد قرار گیرد:

Deldari T, Mehdi-pour Y, Momeni Mahmoudi H, Ajam AA. Indicators and Components of Professional Ethics of Clinical Professors of Medical Sciences Based on the Work Environment: A Synthesis Based on the Roberts Model. Akhlaq-i zisti, i.e., Bioethics Journal. 2023; 13(38): e43.

مقدمه

اخلاق از عوامل اصلی عملکرد مطلوب در یک محیط رقابتی بوده و به عنوان پایه تربیت انسان شناخته می‌شود (۱) و یکی از اساسی‌ترین نیازهای بشر است که به او در رفع نیازهای جمعی و فردی کمک ویژه‌ای می‌نماید (۲). اخلاق در لغت، جمع واژه خلق به معنی خوی‌هاست و اخلاق‌مندان انسان‌ها راه صلاح و رستگاری جامعه است. علم اخلاق، دانش بررسی و ارزش‌گذاری بر خوی‌ها و رفتار آدمی است و رفتارهای آدمی بر مبنای دو اصل توارث و تربیت در افراد جامعه شکل می‌گیرد. در فرایند اخلاقی چهار عنصر حساسیت اخلاقی، قضاوت اخلاقی، انگیزش اخلاقی و عمل اخلاقی دخیل می‌باشند (۳). اخلاق و فرایندهای اخلاقی در همه سازمان‌ها و ارکان جامعه از ضروریات است، اما رعایت اخلاقیات در سازمان‌های آموزشی، از درجه اهمیت بالاتری برخوردار بوده و یک اصل بدیهی در نظر گرفته می‌شود (۴).

برنامه‌های نظام‌های تربیتی بیش از هر چیزی بر ملاحظات اخلاقی استوار است (۵). بنابراین اخلاق در آموزش اعم از آموزش عمومی و آموزش عالی نقش بی‌بدیلی ایفا می‌کند (۶). از جمله حوزه‌ها و مراکز آموزشی که نقش تعیین‌کننده‌ای در جوامع داشته و آینده جامعه به دست دانش‌آموختگان آن رقم می‌خورد، حوزه آموزش عالی و به طور خاص، دانشگاه است (۷).

در سالیان اخیر توجه به اخلاق در آموزش عالی اهمیت فراوانی یافته است، چراکه اخلاق و سند اخلاقی به حقوق متقابل افراد در دانشگاه و در نتیجه مسأله کیفیت توجه ویژه‌ای دارد (۸). در کشور ما که دارای ارزش‌های دینی قوی است، مسأله اخلاق در آموزش عالی بسیار اهمیت دارد. بنابراین پرداختن به موضوع اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه دارای اهمیت فراوان است، زیرا امروزه دانشگاه‌های مطرح دنیا تنها به دنبال تربیت فارغ‌التحصیلانی هستند که جزء شهروندانی ارزش‌مدار باشند و دارای صفات اخلاقی عالی هستند؛ این امر نیز در صورتی تحقق پیدا می‌کند که سرلوحه دانشگاه‌های ما توجه به اخلاق حرفه‌ای باشد (۷).

اصطلاح اخلاق حرفه‌ای به عنوان یکی از ویژگی‌های سرمایه‌های انسانی و معنوی هر جامعه یا سازمان و به عنوان نوعی تعهد اخلاقی و وجدان کاری نسبت به هر نوع کار، وظیفه و مسئولیت از قرن ۱۸ و ۱۹ میلادی در ادبیات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی نویسندگان غربی رایج شد (۹). اولین قانون تدوین‌شده در زمینه اخلاق حرفه‌ای به سوگندنامه پزشکی بقراط در یونان باستان برمی‌گردد که در آن وظایف و مسئولیت‌های اخلاقی پزشکان مشخص شده بود (۹). در ابتدا مفهوم اخلاق حرفه‌ای در معنای اخلاق کار و مشاغل به کار می‌رفت. امروزه نیز عده‌ای از نویسندگان اخلاق حرفه‌ای از معنای نخستین این مفهوم برای تعریف آن استفاده می‌کنند. ویژگی اخلاق حرفه‌ای در مفهوم امروزی آن عبارت است از هویت، علم و دانش داشتن، نقش کاربردی داشتن، ارائه صیغه‌ای حرفه‌ای، بومی و وابسته‌بودن به فرهنگ، وابستگی به یک نظام اخلاقی، ارائه دانش انسانی و دارای زبان روشن انگیزشی (۱۰). موضوع اخلاق حرفه‌ای مدت‌زمانی است در کشورهای مختلف و در گروه‌های شغلی مختلف مورد توجه قرار گرفته و تلاش‌هایی در جهت تدوین کدها و استانداردهای اخلاقی صورت گرفته است (۱۱). اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت اخلاقی فرد از حیث شغل است. پزشک به عنوان شخص حقیقی، مسئولیت اخلاقی دارد. مسئولیت اخلاقی او برخاسته از شغلی است که بر دوش گرفته است، به گونه‌ای که اگر شغل دیگری می‌پذیرفت، مسئولیت اخلاقی وی تغییر می‌کرد. هر شغلی به اقتضای حرفه‌ای، مسئولیت‌های اخلاقی خاصی می‌آفریند. اخلاق در این مفهوم به شغل وابسته است که بر حسب تنوع مشاغل، اخلاقیات خاصی را موجب می‌شود: اخلاق پزشکان، اخلاق معلمان، اخلاق مدیران و... (۸). اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌های گوناگون به نوبه خود دارای اهمیت و حائز توجه است، اما در زمینه‌های مرتبط با سلامت و خدمات درمانی از جنبه اینکه با سلامت جامعه و فعالیت‌های حیاتی انسان سروکار دارد، این اهمیت دوچندان است (۱۲). از این رو آموزش اخلاق برای دانشجویان شاخه‌های پزشکی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور از اهمیت فزاینده‌ای برخوردار است.

اخلاق حرفه‌ای از جمله مباحث مهم در رشته‌های علوم پزشکی به حساب می‌آید (۱۳). در محیط دانشگاه، توسعه اخلاقی نه با پند و اندرز و نه با فرهنگ‌سازی بیرونی، بلکه از طریق کنش‌های ارتباطی ذی‌نفعان جامعه علمی دانشگاهی به ویژه اساتید و به صورت شیوع و انتشار درون‌زا میسر می‌شود (۱۴). اعضای هیأت‌علمی از مهم‌ترین ارکان دانشگاه‌ها هستند و بقای امر تدریس در دانشگاه‌ها علاوه بر تخصص علمی در رشته‌های مورد نظر هر دانشگاه، به نحوه رفتار حرفه‌ای و شخصی اساتید در مؤسسات آموزشی بستگی دارد و می‌بایست برای القای اخلاق حرفه‌ای علاوه بر دانش، عامل به حسنات اخلاقی باشند. اخلاق اساتید به طور صریح باعث تغییرات رفتاری دانشجویان شده و در بهبود اخلاق آنان مؤثر است (۱۵).

علیرغم انتظار از اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی مبنی بر رعایت مفاد اخلاقی در فرآیند آموزش و اشتغال، شواهد و قرائن پژوهشی نشان‌دهنده آن است که اخلاق حرفه‌ای، چندان مورد توجه قرار نمی‌گیرد (۱۶) و شاخص‌های مدون اخلاقی برای اساتید در دانشگاه علوم پزشکی به ویژه برای اساتیدی که در محیط‌های بالینی و کارورزی در بیمارستان‌ها به صورت مستقیم با بیمار و دانشجو سروکار دارند، طراحی نشده است. از سویی منشور اخلاقی اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی در محیط بالینی بیمارستان‌های آموزشی - درمانی مرتبط با چند دهه گذشته است و با توجه به یافته‌ها علمی نوین و مسائل جدید پیش روی حرفه پزشکی در محیط بالینی بیمارستان مورد بازبینی قرار نگرفته است (۱۷).

ماحصل این غفلت این است که دانشجویان فارغ‌التحصیل و فرهیخته در دانشگاه‌ها کمتر به مؤلفه‌های اخلاقی توجه نموده و حتی گاه‌ها در دروس و کارگاه‌های مرتبط با اخلاق حرفه‌ای شرکت نمی‌کنند، چراکه از نظر منطقی، شرکت در این دوره و گذراندن وقت برای این امور برایشان توجیه‌پذیر نیست (۱۳). همچنین برخی پژوهش‌هاکی از بروز رفتارهای غیر حرفه‌ای و غیر اخلاقی توسط اساتید بالینی در بخش‌های بالینی بیمارستان‌های آموزشی هستند (۱۳، ۱۷) که می‌توانند تأثیر

آموزشی منفی بر شکل‌گیری رفتارهای حرفه‌ای دانشجویان داشته باشند.

با گذشت زمان و تغییر در رویه‌های درمانی و آموزشی ضرورت به‌روزرسانی مؤلفه‌های اخلاقی اساتید بالینی در گروه‌های مختلف پزشکی بیش از پیش احساس می‌شود (۱۶-۱۷). بررسی پیشینه پژوهشی و ضعف کدهای اخلاقی در محیط بالینی، نشان‌دهنده آن است که باید بیش از پیش به اخلاق حرفه‌ای برای اساتید بالینی، در دانشگاه‌های علوم پزشکی توجه نمود، چراکه دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی بخش مهمی از ساعات درسی خود را در بیمارستان‌های تابعه دانشگاه‌ها تحت نظر اساتید بالینی مشغول آموزش عملی هستند که مهم‌ترین بخش آموزش آن‌ها محسوب می‌شود. از سویی پژوهش‌های مختلف شاخص‌ها و مؤلفه‌های زیادی در زمینه اخلاق حرفه‌ای اساتید در محیط‌های بالین شناسایی کرده‌اند که ضرورت دارد به آن‌ها در به‌روزرسانی منشورهای اخلاقی موجود در دانشگاه‌های علوم پزشکی توجه شود. با توجه به جستجوی محققین در داخل و خارج کشور کمتر پژوهشی جهت یکپارچه‌سازی مؤلفه‌های اخلاقی اساتید بالینی دانشگاه‌های علوم پزشکی شناسایی شده در پیشینه پژوهش‌های تجربی انجام‌شده، پرداخته‌اند، لذا هدف پژوهش حاضر این است تا مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده اخلاق حرفه‌ای اساتید علوم پزشکی در محیط بالینی را طبق پیشینه پژوهشی موجود شناسایی و به صورت ساختاریافته ارائه دهد، بدین ترتیب پرسش مورد بررسی حاضر به این شرح قابل تدوین است: مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی در امر آموزش بالینی چیست؟

روش

روش پژوهش حاضر سنتزپژوهی (The-Synthesis Research) است که شامل ترکیب ویژگی‌ها و عوامل خاص ادبیات تحقیق می‌شود. سنتزپژوهی در برخی از موارد به عنوان فراتحلیل کیفی شناخته شده و سعی دارد تحقیقاتی را که پوشش می‌دهد، تحلیل کرده و تناقضات موجود در آن را حل کند و

ضمن یکپارچه‌سازی نتایج، موضوعات اصلی را نیز برای تحقیقات آینده مشخص کند و از اهداف آن خلق تعمیم‌ها، از ترکیب نتایج تحقیقات تجربی است (۱۸)، برای سنتز پژوهی اسناد و مدارک علمی موجود در زمینه پژوهش از تحلیل محتوا به شیوه مقوله‌بندی استفاده شد. داده‌های به دست آمده از این پژوهش بر اساس تحلیل مضمون در سه سطح مضامین پایه، سازمان‌دهنده و مضامین فراگیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در پژوهش حاضر، جهت تحلیل یافته‌ها از الگوی شش مرحله‌ای سنتز پژوهی روبرتس (Roberts) شامل مراحل:

- ۱- شناسایی نیاز، اجرای جستجوی مقدماتی، شفاف‌سازی نیاز؛
- ۲- اجرای پژوهش به منظور بازیابی مطالعات؛ ۳- گزینش، پالایش و سازمان‌دهی مطالعات؛ ۴- چارچوب ادراکی و متناسب‌ساختن آن با اطلاعات حاصل از تحلیل؛ ۵- پردازش، ترکیب و تفسیر در قالب فرآورده‌های ملموس؛ ۶- ارائه نتایج استفاده شد. برای تأمین روایی و پایایی از روش گوبا و لینکلن ۱۹۸۰ استفاده شد. آن‌ها چهار معیار «قابلیت اعتبار، قابلیت انتقال، قابلیت اتکا و قابلیت تأیید» را به منظور ارزیابی دقت علمی پژوهش برشمردند (۱۸). در زمینه قابلیت اعتبار و انتقال، یافته‌ها در اختیار متخصصین قرار داده شد. در زمینه قابلیت تأیید، مرور و بازخورد هم‌تایان به کار برده شد و در زمینه قابلیت اتکا (قابلیت اطمینان)، برای اطمینان از نحوه کدگذاری‌ها از چهار نفر ارزشیاب جهت کدگذاری مجدد یافته‌ها استفاده شد که به منظور تأیید از روش اسکات (۱۹) استفاده شد که در این پژوهش میزان توافق بین ارزشیابان عدد ۸۳/۴۶ به دست آمد که نشان‌دهنده ۸۳ درصد توافق بین ارزشیابان در کدگذاری‌ها بود.

$$C.R = \frac{59+46+51+61}{4 \times 65} \times 100 = 83/46$$

$$C.R = \frac{\text{تعداد مقوله موردی توافق}}{\text{تعداد کل مقوله ها}} \times 100$$

در ادامه به چهار مرحله نخست مدل روبرتس با توجه به موضوع پژوهش پرداخته می‌شود:

۱. مرحله اول: شناسایی نیاز، اجرای جستجوی مقدماتی، شفاف‌سازی نیاز: اخلاق حرفه‌ای، از جمله مباحث مهم در رشته‌های علوم پزشکی به حساب می‌آید (۱۳). در محیط دانشگاه، توسعه اخلاقی نه با پند و اندرز و نه با فرهنگ‌سازی بیرونی، بلکه از طریق کنش‌های ارتباطی ذی‌نفعان جامعه علمی دانشگاهی و به صورت شیوع و انتشار درون‌زا میسر می‌شود (۱۴). با عنایت به تأثیر اساتید در دانشگاه و خصلت الگویی ایشان برای دانشجویان، اخلاق حرفه‌ای در اساتید می‌تواند بر نهادینه‌سازی این ویژگی در دانشجویان بسیار مؤثر باشد. اعضای هیأت علمی در دانشگاه علوم پزشکی و به خصوص در محیط‌های بالینی محدود به مسائل علمی نمی‌شود و جنبه‌هایی همچون صمیمی‌بودن، احترام‌گذاشتن، توانایی برقراری ارتباط، ارتباط‌های میان فردی، ایجاد انگیزه، مدیریت مؤثر، مسئولیت‌های حرفه‌ای و آداب معاشرت را نیز دربر می‌گیرد. بنابراین به شکل‌دهی یک رابطه دوطرفه و مؤثر بین دانشجویان و اعضای گروه کمک شایانی می‌کند (۲۰). چنانکه صحبت به میان آمد، بحث و پرداختن به اخلاق حرفه‌ای در آموزش‌های حوزه سلامت و درمان توجه پژوهشگران را به خود جلب کرده است. مرور پیشینه پژوهشی در این زمینه نشان‌دهنده آن است که اخلاق حرفه‌ای به طور کلی و به طور خاص در حوزه سلامت با مؤلفه‌هایی همچون سلامت سازمانی، آگاهی کارکنان در زمینه‌های ارتباطی و قانونی (۲۱)، فضایل اخلاقی و حمایت از تعهد حرفه‌ای (۲۲)، شایستگی‌های اخلاقی (۲۳)، خودکارآمدی دانشجویان (۲۴) ارتباط دارد.

با توجه به پیشینه پژوهشی مشخص گردید، توجه به اخلاق حرفه‌ای در برنامه‌های آموزشی و توسعه حرفه‌ای اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی بسیار اثربخش و دارای نتایج آموزشی، اخلاقی و حرفه‌ای است (۲۱، ۲۳-۲۴)، اما پژوهش‌ها و تحقیقات انجام‌شده در این زمینه بیانگر آن است که مؤلفه‌های اخلاقی در آموزش و همچنین در میان اساتید و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های علوم پزشکی در سطح مطلوبی قرار ندارد (۲۲، ۲۵)، لذا در این پژوهش بر آن شدیم تا

شاخص‌ها و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید در محیط بالین را مورد شناسایی قرار دهیم.

۲. مرحله دوم: اجرای پژوهش به منظور بازبانی مطالعات:

این مرحله به جستجوی منابع مربوط با نیاز اصلی پژوهش اختصاص دارد (۲۶). از این رو ابتدا کلیه مقالات علمی معتبر از طریق جستجوی واژگان کلیدی، از قبیل شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید پزشکی در محیط بالین، الگوی اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی، مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه در محیط‌های بالینی، از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی، از جمله Sid، Normagas، Magiram، پرتال جامع علوم انسانی، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (IranDoc) و جویسگر فارسی علم‌نت و همچنین پایگاه‌های اطلاعاتی در خارج، از جمله Sage، Emerald، Scopus، Science Direct، Scientific Information Database، Taylor & Francis، ProQuest، Worldscientific، Springlink، Eric و Wiley شناسایی شدند و با توجه به هدف تحقیق منابع مرتبط حفظ و منابع غیر مرتبط حذف شد. به منظور بالابردن کیفیت کار، جستجوی مقالات توسط دو نفر که آشنایی کامل به روش‌های جستجو و منابع اطلاعاتی داشتند، به صورت جداگانه انجام شد. از سوی دیگر یک نفر خبره در زمینه مدیریت آموزشی بر کلیه روند اجرای کار نظارت داشت. همچنین این پژوهش با تکیه بر منابع داخلی و خارجی و بر پایه مقالات منتشرشده تدوین شد.

۳. مرحله سوم: گزینش، پالایش و سازمان‌دهی مطالعات:

این مرحله به داوری درباره تعیین مطالعات مرتبط با نیازهای دانشی اختصاص دارد. نوعی داوری که نیازمند تدوین ملاک‌هایی برای گزینش و دسته‌بندی مطالعات است (۲۷). معیارهای ورود به این پژوهش شامل موارد ذیل است:

- مقالات علمی پژوهشی انتشاریافته در زمینه الگوی اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی.
- تحقیقات بایستی داده‌ها و اطلاعات کافی را در ارتباط با اهداف پژوهش، گزارش کرده باشند. از این رو کفایت یک پژوهش جهت بررسی در این مقاله گزارش الگوی اخلاق حرفه‌ای اساتید علوم پزشکی در محیط بالین است.
- تحقیقاتی که فرایند بررسی تخصصی را زیر نظر داوران متخصص طی می‌کنند و به صورت مقاله کامل از طریق برخط و یا به طور کامل چاپ شده باشند.
- با توجه به جستجوهای انجام‌شده ۱۸۳ مطالعه در راستای ملاک‌های ورود این پژوهش یافت شد که تعدادی از این مطالعات برای ورود به تحلیل نهایی مناسب نبودند و بر اساس ملاک‌های خروج از فرایند تحلیل این پژوهش خارج شدند که ملاک‌های خروج این مطالعه شامل موارد زیر است:
- پژوهش‌هایی که اطلاعات کافی در زمینه اهداف این تحقیق گزارش نداده بودند.
- پژوهش‌هایی که فاقد کیفیت لازم علمی بودند و در مجلات و کنفرانس‌های بی‌اعتبار انتشار یافته بودند.
- پژوهش‌هایی که به بررسی نقش اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی بر سایر متغیرهای تربیتی پرداخته بودند.
- در این گام از یک فرم استاندارد استفاده شد، قسمت‌هایی که در فرم مورد نظر بود عبارت‌اند از: منبع (شامل نام مجله، عنوان مقاله و نویسنده)، هدف (هدف از مطالعه)، روش‌شناسی و نتایج کلی. برای انتخاب منابع مناسب واژگان کلیدی مورد نظر در هر یک از پایگاه‌ها مورد جستجو قرار گرفت. در ادامه در جدول ۱ به عنوان نمونه نحوه بررسی چند پایگاه اطلاعاتی و نحوه بررسی مقالات آورده شده است.

جدول ۱: نحوه جستجو و معیارهای ورود و خروج مطالعات

پایگاه	استراتژی	فیلتر مرحله اول	فیلتر مرحله دوم	تعداد یافته اولیه	معیارهای خروج مطالعه	تعداد یافته نهایی
پروتابل جامع علوم انسانی	شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی	عنوان مقاله، چکیده، واژگان کلیدی/ ۱۳۹۰ تاکنون	متن مقاله، مقاله بی‌اعتبار، فصل کتاب	۷	نامرتب از نظر محتوا	۰
SID	شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی	عنوان مقاله، چکیده، واژگان کلیدی/ ۱۳۹۰ تاکنون	متن مقاله، مقاله بی‌اعتبار، فصل کتاب	۸	نامرتب از نظر محتوا	۰
نورمگز	شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی	عنوان مقاله، چکیده، واژگان کلیدی/ ۱۳۹۰ تاکنون	متن مقاله، مقاله بی‌اعتبار و فصل کتاب	۳	نامرتب از نظر محتوا	۰
Scopus	Indicators of professional ethics of clinical professors of medical sciences	Article title, Abstract, Keywords/ 2014 to present	Article text, Invalid article, Book chapter & Thesis	۴۲	نامرتب از نظر محتوا	۷
Sage	"Indicators of professional ethics of clinical professors of medical sciences"	Article title, Abstract, Keywords/ 2014 to present	Article text, Invalid article, Book chapter & Thesis	۷۶	نامرتب از نظر محتوا	۲

بر این اساس روند بررسی پژوهش‌ها به ترتیب به این شرح است؛ کل مطالعات مرتبط با واژگان کلیدی ۱۸۳ مورد، حذف تحقیقات نامرتب پس از بررسی عناوین ۷۹ مورد، چکیده مقالات مورد بررسی ۱۰۴ مورد، حذف پژوهش‌های نامرتب پس از بررسی چکیده مطالعات ۶۱ مورد، تحقیقات مرتبط با متن کامل ۴۳ مورد، حذف تحقیقات نامرتب پس از بررسی متن کامل ۱۳ مورد، کل تحقیقات نهایی ۳۰ مورد، بنابراین در این پژوهش ۳۰ پژوهش انتخاب شدند.

۴. مرحله چهارم: تعیین چارچوب ادراکی و متناسب ساختن آن با اطلاعات حاصل از تحلیل: این مرحله، چارچوبی پیونددهنده است که اطلاعات به دست‌آمده در پیرامون آن ترکیب می‌شود (۲۷). از این رو چارچوب ادراکی شکل‌گرفته در این پژوهش حول چهار مفهوم اصلی است.

۴-۱. اخلاق: جمع واژه خلق به معنی خوی‌هاست و اخلاق‌مندکردن انسان‌ها راه صلاح و رستگاری جامعه است.

علم اخلاق، دانش بررسی و ارزش‌گذاری بر خوی‌ها و رفتار آدمی است و رفتارهای آدمی بر مبنای دو اصل توارث و تربیت در افراد جامعه شکل می‌گیرد (۳).

۴-۲. اخلاق حرفه‌ای: اخلاق حرفه‌ای در خلاصه‌ترین تعریف خود به عنوان مسئولیت اخلاقی فرد از حیث شغل شناخته می‌شود (۲۸).

۴-۳. محیط بالین: منظور از محیط بالین در محیط بیمارستان‌های تحت نظر دانشگاهی علوم پزشکی دانشجویان جهت گذراندن دوره‌های کارآموزی است.

۴-۴. اساتید بالینی: اساتیدی که در بیمارستان‌های تابعه دانشگاه‌های علوم پزشکی به دانشجویان به صورت عملی در محیط بیمارستان تدریس می‌کنند.

یافته‌ها

در این بخش با توجه به الگوی شش مرحله روبرتس به تحلیل مراحل پنجم و ششم پرداخته می‌شود:

۱. مرحله پنجم: پردازش، ترکیب و تفسیر در قالب فرآورده‌های ملموس: با توجه به یافته‌های حاصل از تحقیقات مرتبط با هدف پژوهش، ابتدا کلیه مؤلفه‌ها و شاخص‌های

اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی از طریق فرآیند کدگذاری باز استخراج می‌شوند. از این رو با توجه به فرآیند کدگذاری حاصل از مرحله اول، در این بخش ابتدا در جدول ۲ اقدام به شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی می‌شود.

جدول ۲: شاخص‌ها و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی مبتنی بر محیط کار

کد مقاله	نویسنده	سال	شاخص‌ها و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی مبتنی بر محیط کار
۲۹	Jankie, et al	۲۰۲۳	ارزیابی دانش و نگرش به شکل همزمان در آموزش‌های محیط کار، واقع‌گرایی و رئالیسم آموزشی، احترام به استقلال (خودمختاری)، منفعت و عدم سوءاستفاده در محیط حرفه‌ای، عدالت، رعایت اصول اخلاق پزشکی در محیط آموزشی.
۳۰	Ceriani, et al	۲۰۲۳	توجه به داده‌های پزشکی مبتنی بر شواهد قابل اعتماد، اهمیت‌دهی به جنبه‌های روان‌شناختی در محیط بالین، پایبندی به یادگیری مستمر و مادام‌العمر، استفاده از سناریوسازی و داده‌های واقع‌گرا در آموزش‌های بالینی.
۳۱	Wiersma, Kerridge & Lipworth	۲۰۲۳	نوآوری بالینی و ابتکار محیطی، توجه به مکانیسم‌های نظارتی و ارزشیابی سازنده، تعادل بین استثنائگرایی و هماهنگی، پیش‌بینی چالش‌های اخلاقی.
۳۲	Gutiérrez-Aguado, et al	۲۰۲۳	توجه به اطلاعات و دانش از طریق استفاده از فناوری‌های نوظهور برای بهینه‌سازی فرآیندهای مدیریت داده‌ها در آموزش، بهبود تصمیم‌گیری در سلامت و تمرین آن با دانشجویان، تقید به نظم و انضباط کاری و رعایت آن.
۳۳	Schupman	۲۰۲۳	توجه به مؤلفه‌های اخلاقی در ارتقای سازمانی، حمایت از پزشکان و پرستاران اخلاق‌مدار، توجه به تخصص حرفه‌ای اساتید در محیط‌های بالینی، ایجاد روابط مبتنی بر اعتماد، مدیریت ریسک‌های اخلاقی در محیط عملی، توجه به استراتژی‌های سازمانی.
۳۴	Razavi, et al	۲۰۲۳	احترام به استقلال بیمار، عدم سوءاستفاده، خیرخواهی و عدالت، توجه به مؤلفه‌های مرتبط کاری، از جمله جنسیت، وضعیت تأهل، نوع دانشگاه تحصیلات تکمیلی، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی تخصصی، سابقه کار، محل کار و شرکت در کارگاه‌ها و دوره‌های اخلاق.
۳۵	Nichols, et al	۲۰۲۲	درک قوانین اخلاقی و کاری، آشنایی با کاربرد نظریه‌ها در محیط واقعی، توجه به مسائل قانونی در محیط کار، توجه به اهمیت و پیچیدگی‌های شغلی محیط بیمارستانی، پرهیز از خودپسندی و غرور علمی و حرفه‌ای.
۳۶	Fino, et al	۲۰۲۲	برجسته‌سازی اصول اخلاقی، محدودیت‌های نهادی، شخصی یا دیگر محدودیت‌هایی است که می‌تواند شاغلین را به جهت‌های متضاد ناسازگار بکشانند و در بسیاری از شرایط «معضلات اخلاقی» ایجاد کند، توجه به رشد استدلال اخلاقی و مهارت‌های تصمیم‌گیری، پاسخگویی درونی به ارزش‌های ذاتی.
۳۷	Kaur, et al	۲۰۲۲	توجه به فرایندهای آموزشی و پزشکی، حمایت از استقلال دانشجو، توجه به فرایندهای سازگار، اخلاقی و بیمارمحور در محیط بالین، رعایت انصاف در ارزشیابی‌های حرفه‌ای دانشجویان، توجه به هویت علمی، امید و انصاف.
۳۸	Ditwiler, Swisher & Hardwick	۲۰۲۲	تعادل بین زندگی شخصی و حرفه‌ای، توجه توأمان به سلامت جسمی، روانی و اجتماعی، تقویت ارتباطات و ارائه مراقبت‌های شخصی، توجه به یافته‌های جدید و بروز، شبکه‌سازی و تقویت ارتباط با متخصصین و صاحب‌نظران حوزه بالینی.

کد مقاله	نویسنده	سال	شاخص‌ها و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی مبتنی بر محیط کار
۳۹	Chervenak & McCullough	۲۰۲۲	احترام به استقلال فراگیران و در محیط عملی بیماران، خیرخواهی و گذشت، هدف‌محوری، سودمندی، مشاوره‌گرایی و هم‌رایی، ارزشیابی و قضاوت بالینی مشورتی مبتنی بر شواهد، دقیق، شفاف و پاسخگو.
۴۰	Sadeghimahalli, et al	۲۰۲۲	کاربرد تئوری در عمل، توان‌سازی قانون و اخلاق در عمل، توجه به مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای، توجه به سعه‌صدر و تحمل ناملازمات کاری، انعطاف‌پذیری و سیالیت در برنامه‌های حرفه‌ای.
۴۱	Lensink, et al	۲۰۲۱	ابهام‌زدایی از درخواست‌ها در محیط کاری و تأکید بر شفافیت، رضایت آگاهانه نسبت به برنامه‌های محیط کاری، توجه به پژوهش حرفه‌ای، در نظر گرفتن منافع فردی و اجتماعی در حین فعالیت.
۴۲	Yahyavi, et al	۲۰۲۱	همدلی و همراهی با دانشجو، توجه به محرمانه‌بودن بعضی مسائل، تأکید بر برنامه درسی پنهان در آموزش، توجه به فرهنگ سازمانی و محیط اجتماعی، عدالت و توزیع توجه بین دانشجویان و تأکید بر انتقال آن به محیط بالینی، علاقه و انگیزه.
۴۳	Fox, et al	۲۰۲۱	توجه به اخلاق زیستی و علوم انسانی در آموزش‌های بالینی، توجه همزمان به نقش حمایتی و نظارتی در محیط بالین، پاسخگویی نسبت به استانداردهای زیست‌محیطی، استفاده از مکانیسم‌های حل اختلاف در محیط کاری، توجه به ویژگی‌های یادگیری و سبک‌های آن.
۴۴	Marques-Sulé, et al	۲۰۲۱	کیفیت‌گرایی و توجه به کیفیت در کنار مباحث کمیته، اشراف به اهمیت و ضرورت رعایت اخلاق در محیط بالینی، تقویت نگرش‌ها و باورهای حرفه‌ای، علاقه به محیط کاری و فضای حرفه‌ای، توجه به مباحث اقتصادی و مالی.
۴۵	Murphy & Bolderston	۲۰۲۱	بهبود الگوی اخلاقی - رفتاری در محیط بالینی، خلایق و نوآوری حرفه‌ای، آموزش اخلاقی و مبتنی بر اصول اخلاق پزشکی، استمرار در رعایت کدهای اخلاقی، پایبندی به اخلاق در عمل، استفاده از فناوری مبتنی بر وب، مبادله ارزش‌ها برای تسهیل رویکرد مبتنی بر ارزش، مدیریت زمان.
۴۶	Borysowski, Ehni & Górski	۲۰۲۱	تصمیم‌گیری‌های آگاهانه، تقویت اشتراک عقیده در نظرسنجی، توجه به ارزش‌ها و اهداف محیط حرفه‌ای، آگاه‌سازی دانشجویان و بیمار در محیط بیمارستانی، توجه به کیفیت زندگی حرفه‌ای، تخصص در دانش پزشکی و ترجیحات بیمار.
۴۷	Sahraoui	۲۰۲۰	پیوند آموزش و اخلاق، صمیمی‌بودن، احترام گذاشتن، توانایی برقراری ارتباط، ارتباط‌های میان فردی، ایجاد انگیزه، مدیریت مؤثر، مسئولیت‌های حرفه‌ای و آداب معاشرت.
۴۸	Lim, et al	۲۰۲۰	پژوهش‌محوری، راهنمایی و هدایت مستمر اساتید، یاددهی، یادگیری غیر خطی و منعطف، ارتباط دانشگاه و جامعه، سازمان‌دهی و ساختاربخشی به فرصت‌های یادگیری، امیدواری.
۴۹	Rintala & Nokelainen	۲۰۲۰	توجه به هنجارها و قوانین دانشگاهی، لحاظ‌نمودن اخلاق کاربردی، مشارکت در یادگیری، حمایت و هدایت یادگیری دیگر اساتید، طراحی محتوای تأملی و فکورانه، شخصیت سازنده و متواضع علمی، نقادی علمی، تعادل در هزینه‌ها.
۵۰	Charitou, Fifli & Vivilaki	۲۰۱۹	سلامت سازمانی، آگاهی کارکنان در زمینه‌های ارتباطی و قانونی، فضایل اخلاقی و حمایت از تعهد حرفه‌ای، شایستگی‌های اخلاقی، خودکارآمدی دانشجویان.
۵۱	Chaar	۲۰۱۹	توجه به تعهد حرفه‌ای مشترک، ارزشگذاری به اهداف سازمانی، سنجش عملکرد بالینی، توجه به استانداردهای اخلاقی محیط بیمارستانی، فرایند محوری، هم‌افزایی میان دانشگاه و محیط عملی.
۵۲	Trifiletti & Showalter	۲۰۱۸	ویژگی‌های شخصی مانند انسان‌دوستی، وجدان قوی، توجه، پذیرش مسئولیت، متعهدبودن و احترام به خود و دیگران. ویژگی‌های محیط مراقبت، شامل سیستم‌های مدیریت مناسب، ارائه آموزش ضمن خدمت، قوانین استخدامی و مکانیسم‌های کنترل، تجهیزات مناسب و کافی. ارائه شیوه‌های کار مولد از جمله عشق به حرفه، تفکر انتقادی، دانش پرستاری و تخصص حرفه‌ای.
۵۳	Safari & Yoosefpour	۲۰۱۸	ویژگی‌های شخصیتی، تسلط بر محتوا، تسلط بر شیوه تدریس، درک جنبه‌های مختلف محیط کاری، ارزشیابی مبتنی بر واقع، توجه به منشور اخلاقی محیط کاری، ارائه آموزش‌های اخلاقی مدارانه، عدم

کد مقاله	نویسنده	سال	شاخص‌ها و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی مبتنی بر محیط کار
			سوءاستفاده از اموال عمومی، مشارکت در امور عام‌المنفعه.
۵۴	Parandavar, Rahmanian & Jahromi	۲۰۱۶	الزام به شکل‌گیری خودپنداری حرفه‌ای، اطلاعات و باورهای اساتید در مورد نقش‌ها، ارزش‌ها و رفتارهایشان، تعهد به جامعه و احساس مسئولیت در برابر آن.
۵۵	Hulsbos	۲۰۱۶	توجه به منطق یادگیری (آماده‌سازی، بهینه‌سازی، پیگیری اهداف شخصی و هم‌زیستی میان دانش و کار)، شرایط زیست‌محیطی حرفه‌ای اساتید، سطح شناختی وظایف، فرایندهای مدیریت منابع انسانی در دانشگاه.
۵۶	Iovino	۲۰۱۶	حفظ اسرار و محرمانه‌بودن اطلاعات شخصی دانشجویان، القای پشتکار و تلاش مضاعف در محیط بالینی به دانشجویان، احترام به کرامت انسانی.
۵۷	Qasemi & Behroozi	۲۰۱۵	توجه به اخلاق و معنویات، ابعاد شخصیتی (برون‌گرایی، توافق‌پذیری، صداقت، وظیفه‌شناسی، گشودگی نسبت به تجربه)، احترام به دیگران، احترام به ارزش‌ها، عدالت، همدردی، وفاداری، خلاقیت عملکردی و مبتنی بر عمل، انعطاف‌پذیری.
۵۸	Farahani & Farahani	۲۰۱۴	احترام به دانشجویان، حفظ ایمنی و سلامت دانشجویان، حفظ حریم خصوصی دانشجویان، عدم تأمین منافع مادی در قبال نمره‌دادن به دانشجویان، اعتماد و احترام متقابل، داشتن روحیه تساهل و گشاده‌رویی در برخورد با دانشجویان، توجه به ظاهر و پوشش مناسب توسط اساتید، پرهیز از شوخی‌های نامناسب، عدم استفاده از امکانات دانشگاه برای امور شخصی.

۲. مرحله ششم: ارائه نتایج ترکیب: در این بخش، با توجه به فرآیند و فرآورده‌های سنتزپژوهی در یک نمای کلی مؤلفه‌ها و شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی مورد بررسی قرار می‌گیرد. ابتدا در قسمت فرآیند سنتزپژوهی استخراج مؤلفه‌ها و شاخص‌های صورت‌گرفته به این شکل که ابتدا توصیفات کلیه مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی پزشکی از طریق فرآیند کدگذاری باز شناسایی می‌شود و سپس در قسمت فرآورده سنتزپژوهی، از آنجا که هدف سنتزپژوهی ترکیب کلیه یافته‌های علمی در یک موضوع

خاص و رسیدن به یک انسجام واحد است، در بخش ارائه نتایج ترکیب، ابتدا تحلیل کیفی کدهای باز در کنار هم قرار گرفته و با کدگذاری مجدد، موارد همپوشی و قرابت معنایی با هم ترکیب‌شده و مؤلفه‌ها (کدهای محوری) استخراج می‌شود. در ادامه برای دسته‌بندی کردن کلیه مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی مبتنی بر محیط کار بر اساس یک مفهوم مشترک از طریق کدگذاری محوری اقدام شده است که منجر به شناسایی ۴ بُعد (کد منتخب) شد که نتایج کدگذاری محوری و منتخب در جدول ۳ آورده شده است.

جدول ۳: ابعاد اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی مبتنی بر محیط کار

کد منتخب	کد محوری	کد باز	کد مقالات
مؤلفه‌های فردی - شخصیتی	درون فردی	تعقل و تدبیر مبتنی بر محیط	۵۸، ۴۸، ۴۶، ۴۱، ۳۰
		مدیریت زمان	۵۲، ۴۵
		نظم و انضباط شخصی	۵۲، ۳۹، ۳۲
		سعه صدر و تحمل	۵۷، ۵۲، ۴۱، ۴۰، ۳۰
		وجدان کاری	۵۷، ۴۹، ۳۶
		قاطعیت و جدیت حرفه‌ای	۵۲، ۴۵، ۴۵، ۳۶

کد منتخب	کد محوری	کد باز	کد مقالات
برون فردی	توجه به فرهنگ یادگیری	انگیزه شخصی و علاقه	۵۷، ۵۲، ۴۹، ۴۴، ۴۲
		اعتماد به نفس	۴۷، ۴۴، ۳۳
		مشارکت‌جویی و همکاری حرفه‌ای	۵۷، ۵۲، ۴۷، ۴۹، ۴۶، ۳۸، ۳۷، ۳۱
		پرهیز از خودپسندی و تکبر	۵۷، ۵۲، ۴۷، ۴۶، ۳۵
		حسن برخورد و خوش‌رویی با دانشجو و بیمار	۴۹، ۴۰، ۳۵، ۳۳
		امانتداری و رعایت اخلاق آموزشی	۵۷، ۵۶، ۵۲، ۴۵، ۳۴، ۲۹
		احساس مسئولیت نسبت به آموزش و محیط آموزشی	۵۷، ۵۳، ۴۹، ۴۴، ۳۹، ۲۹
		توانایی شبکه‌سازی و ارتباط‌گرایی تخصصی با سایر اساتید	۵۷، ۵۲، ۴۹، ۴۸، ۴۷، ۴۶، ۴۵، ۳۳
		تلاش مستمر و پشتکار در زمینه حرفه‌ای	۵۶، ۵۲، ۴۶، ۴۳، ۳۵
		پایبندی به توسعه فرهنگی	۵۳، ۴۳، ۴۱، ۳۰
مؤلفه‌های محیطی - بالینی	سازنده‌گرایی بالینی	هدف‌گذاری در مسیر یادگیری	۵۵، ۳۹، ۳۷، ۳۱
		توجه به شرایط زیست‌محیطی شغلی	۵۳، ۴۸، ۴۳، ۴۲، ۳۵
		استمرار در توسعه فردی	۵۵، ۵۲، ۴۱، ۳۴، ۳۳
		تقویت بهره‌وری محیطی در دانشگاه	۵۳، ۵۲، ۴۵، ۴۳، ۳۱
		شبکه‌سازی و ایجاد شبکه حرفه‌ای مبتنی بر محیط کار	۴۹، ۴۷، ۳۹، ۳۸، ۳۷
		مدیریت دانش (تولید، انتقال و تشریک دانش) در محیط بالینی	۵۳، ۴۹، ۴۷، ۳۷، ۳۰، ۲۹
		تعامل محیطی سازنده	۴۹، ۴۶، ۳۲، ۳۹، ۳۸، ۳۳، ۳۰
		تلفیق نظریه در عمل بالینی و ساخت دانش معنادار	۵۳، ۴۷، ۴۲، ۴۰، ۳۸، ۳۵، ۲۹
		ایجاد جو اخلاقی در محیط کاری	۴۹، ۴۶، ۴۵، ۴۱، ۳۶، ۳۳، ۳۲
		مدیریت تعارض بالینی	۴۸، ۴۶، ۴۳، ۴۲، ۴۱، ۳۸، ۳۶
مؤلفه‌های حرفه‌ای - تخصصی	توسعه حرفه‌ای تعهد حرفه‌ای	الگوسازی در رفتار اخلاقی	۵۰، ۴۴، ۴۳، ۳۶، ۳۳
		رعایت حریم خصوصی در محیط بالینی	۵۸، ۴۲، ۴۰، ۳۱، ۲۹
		توجه به رضایت شغلی محیطی	۴۹، ۴۴، ۳۸
		توجه به جنبه‌های پژوهشی حیطه تخصصی	۵۳، ۴۵، ۴۱، ۳۰
		پروژه‌محوری در آموزش	۵۲، ۵۱، ۴۵، ۴۱
		توانمندسازی نظریه و عمل	۴۰، ۳۸، ۳۵، ۲۹
		به‌روزرسانی دانش آموزشی و پداگوژیک	۴۰، ۳۸
		توجه به آموزش اصیل و مبتنی بر محیط کار	۵۳، ۴۵، ۴۱، ۳۹، ۳۸، ۲۹
		خودمدیریتی در جریان آموزش	۵۲، ۵۰، ۴۸، ۴۳، ۳۹
		تنظیم اهداف شخصی	۵۰، ۴۹، ۴۰، ۳۹
تخصص محوری	توسعه حرفه‌ای تعهد حرفه‌ای	استفاده از رویکردهای مربی‌گری و منتورینگ در ارتقای جمعی	۴۶، ۴۳، ۳۳
		برنامه‌ریزی استراتژیک و عملیاتی (مبتنی بر عمل)	۴۸، ۴۶، ۳۹، ۳۰
		تعهد به یادگیری مادام‌العمر و مستمر	۳۰، ۳۸، ۴۵
		ارزشیابی منصفانه و مبتنی بر عمل	۳۹، ۳۷، ۳۱
		وسواس علمی و رعایت حقوق انتشار و توزیع منابع	۵۲، ۴۰
		رعایت ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی	۴۵، ۴۳، ۳۲، ۳۱، ۲۹
		دسترسی‌پذیری برای دانشجو و بیمار	۴۸، ۳۷، ۳۱
		احساس مسئولیت	۴۸، ۴۰، ۳۷، ۳۰
		پایبندی به هویت علمی - تخصصی در حیطه کاری	۵۵، ۴۵، ۳۷، ۲۹

کد منتخب	کد محوری	کد باز	کد مقالات
		تشخیص سبک یادگیری شخصی	۵۵، ۵۳، ۴۳
		کاردانی و کارآفرینی مبتنی بر تخصص	۴۴، ۳۳
		عشق و علاقه به حیطه کاری	۴۹، ۴۷، ۴۴
	تعلق حرفه‌ای	امیدواری و امیدآفرینی	۴۸، ۳۷
		وابستگی به فرهنگ محیطی	۴۶، ۴۳، ۴۲، ۳۴
		ترویج عدالت سازمانی	۴۲، ۳۷، ۳۴، ۲۹
	توجه به	رعایت هنجارهای سازمانی در محیط بالینی	۴۳، ۴۰، ۳۹، ۳۳
	ارزش‌های	توجه به شایستگی‌گزینی و صلاحیت‌محوری کلاسی	۴۵، ۴۲، ۳۳
	سازمانی	توجه به ارزش‌های اخلاقی - اجرایی	۴۹، ۴۰، ۳۲، ۲۹
		پایبندی به ضوابط به جای روابط	۴۳، ۴۰
		عدم سوءاستفاده از اموال و رعایت جوانب مرتبط با بیمار	۵۳، ۲۹
مؤلفه‌های	مدیریت مالی و	تعداد گرایبی در هزینه و مصرف	۴۴، ۳۹
مدیریتی -	اقتصادی	جذب منابع مالی در جهت ارتقای محیط بالینی	۴۴
سازمانی		مشارکت در امور خیریه	۵۳، ۳۹
		گره‌گشایی از مشکلات همکاران	۴۹، ۴۵
		نوآوری آموزشی	۵۷، ۴۵، ۳۱
	تقویت ابتکار و	توجه به خلاقیت و نقادی در طراحی آموزشی مبتنی بر محیط کار	۵۷، ۴۵، ۴۴، ۳۱
	خلاقیت سازمانی	انعطاف‌پذیری مبتنی بر اخلاق	۵۷، ۴۵، ۳۰
		حمایت و پشتیبانی از خلاقیت و ابتکارات سازمانی	۴۵، ۳۳
		توانایی بازنگری و اصلاح فرایندهای آموزش بالینی	۵۰، ۳۷، ۳۱، ۲۹

بحث

رعایت اخلاق و اخلاقیات در سازمان‌های آموزشی از الزامات سازمانی است؛ این مهم با توجه به نقش الگویی اساتید و تأثیرات آن‌ها بر فراگیران از اهمیت فزاینده‌ای برخوردار است. در میان اساتید دانشگاه، اساتید بالینی در علوم پزشکی با توجه به نقش الگویی خود برای دانشجویان علوم پزشکی از اهمیت زیادی برخوردار هستند؛ در این پژوهش با روش سنتزپژوهی به تبیین مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی پرداختیم. همانطور که اشاره شده است، با توجه به فرایند و فرآورده‌های سنتزپژوهی در یک نمای کلی ۴ مؤلفه منتخب مؤلفه‌های فردی - شخصیتی، محیطی بالینی، حرفه‌ای - تخصصی، مدیریتی - سازمانی از مجموعه مؤلفه‌های احصاشده در جدول اول به دست آمد که در ادامه به تشریح آن پرداخته می‌شود.

۱. مؤلفه‌های فردی - شخصیتی: در بین پژوهش‌هایی که به

اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علوم پزشکی اشاره داشتند، سهم مؤلفه‌هایی که به ویژگی‌های شخصیتی و تعاملی اساتید برای دستیابی و نهادینه‌سازی اخلاق حرفه‌ای اشاره داشتند، مشهود و پررنگ بود. مؤلفه‌های فردی - شخصیتی به عوامل و ویژگی‌هایی اشاره دارند که بیش از هر مورد دیگر، به دنبال نهادینه‌سازی و پرورش خصائص فردی مرتبط با اخلاق در محیط کاری است. در این زمینه دو عامل و یا کد محوری اخلاق درون‌فردی (مرتبط با ویژگی‌های درونی و شخصیتی) و اخلاق برون‌فردی (مرتبط با ویژگی‌های تعاملی و ارتباطی) شناسایی و به عنوان محور دسته‌بندی در این بخش مد نظر قرار گرفتند. محور درون‌فردی با مؤلفه‌هایی همچون مدیریت زمان، نظم و انضباط شخصی و تعقل و تدبیر محیطی به ویژگی‌ها و مؤلفه‌هایی اشاره داشت که باعث می‌شود، اساتید

در راستای دستیابی به امور اخلاقی در محیط بالینی کار تسهیل‌شده‌تری داشته باشند و پرداختن و پرورش این خصائص می‌تواند به عمل اخلاقی در محیط کاری بینجامد. سایر مؤلفه‌های این بخش عبارت‌اند از سعه‌صدر و تحمل، وجدان کاری، قاطعیت و جدیت حرفه‌ای، انگیزه شخصی و علاقه، اعتماد به نفس که در این دسته قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش در این زمینه با یافته‌های برخی پژوهش‌ها قرابت دارد (۴۵، ۴۸، ۵۱)؛ توجه به خصایص فردی در اساتید منجر به بهبود فرآیندهای آموزشی استاد در محیط بالینی آموزش می‌شود (۴۸)؛ اما محور مؤلفه‌های برون‌فردی با اشاره به جنبه‌های بیرونی و مرتبط با سایر افراد، از جمله اساتید و همکاران در محیط دانشگاهی و بالینی به لزوم هم‌افزایی و استفاده از فاکتورهای مشارکت‌جویانه اشاره داشت. در این زمینه مؤلفه‌های مرتبط با برخورد اساتید با دیگران، از جمله همکاری و تشریک‌مساعی، پرهیز از خودپسندی و تکبر علمی و عملی، حسن برخورد و خوش‌رویی می‌تواند به ساخت شبکه حرفه‌ای از اساتید در زمینه تخصصی بینجامد. در ادامه سایر مؤلفه‌های اشاره‌شده در این محور شامل امانتداری و رعایت اخلاق آموزشی، احساس مسئولیت نسبت به آموزش و محیط آموزشی، توانایی شبکه‌سازی و ارتباط‌گرایی تخصصی با سایر اساتید، تلاش مستمر و پشتکار در زمینه حرفه‌ای بود که در برخی از پژوهش‌ها نیز مورد بررسی قرار گرفته است (۴۷، ۴۹، ۵۶).

۲. مؤلفه‌های محیطی – بالینی: مؤلفه‌های محیطی و بالینی به مواردی اشاره دارد که الزامات فراهم‌سازی و اجرای اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری را فراهم می‌آورد. در این زمینه توجه به فرهنگ یادگیری، از جمله محورهایی است که می‌تواند بسترسازی مناسب برای رعایت اخلاق حرفه‌ای در آموزش مناسب به دانشجویان را فراهم سازد. ذیل این محور، مواردی همچون پایبندی اساتید به توسعه فرهنگی و تلاش برای تحقق آن، ایجاد برنامه شخصی و هدف‌گذاری متناسب محیطی قرار دارد که به ایجاد محیط اخلاقی و تلاش فردی برای نقش‌آفرینی در این فضا اشاره دارد. از جمله مؤلفه‌های

دیگر ذیل این محور، می‌توان به توجه به شرایط زیست‌محیطی شغلی، استمرار در توسعه فردی، تقویت بهره‌وری محیطی در دانشگاه اشاره کرد؛ محور دوم در این بخش، سازنده‌گرایی بالینی است که به ایجاد محیط بالینی سازنده و مبتنی بر تشریک‌مساعی اساتید در آموزش اشاره دارد. به عقیده مشارکت‌کنندگان در پژوهش، آنچه ما آن را شبکه‌سازی و مدیریت دانش می‌نامیم می‌تواند سهم مهمی در شکل‌دهی به جامعه پیرامونی اخلاقی به خصوص برای اساتید بالینی و در جامعه حرفه‌ای داشته باشد. دیگر مؤلفه‌های این بخش، تعامل محیطی و تلفیق نظریه در عمل است که خود به ایجاد محیط کاربردی و سازنده اخلاقی می‌انجامد؛ محور سوم اخلاق‌مداری در محیط بالینی است که به رعایت فرامین و ارزش‌های اخلاقی در جامعه پیرامونی اشاره دارد. در این زمینه، مدیریت تعارض با توجه به ایجاد جلسات مشترک و متعدد و ایجاد جو اخلاقی مورد اشاره قرار گرفت. تعارض منافع و یا تعارض اندیشه و عقیده، از جمله روتین‌های جامعه علمی دانشگاهی در محیط کاری است که باید مد نظر برنامه‌ریزان تحقق اخلاق حرفه‌ای واقع شود. از جمله مؤلفه‌های دیگر این بخش، الگوسازی در رفتار اخلاقی، رعایت حریم خصوصی در محیط بالینی و توجه به رضایت شغلی محیطی است. مجموعه مؤلفه‌های مذکور در این بخش با یافته‌های برخی از پژوهش‌ها در یک راستا است (۴۱، ۴۳، ۵۲، ۵۶).

۳. مؤلفه‌های حرفه‌ای – تخصصی: این بخش از پژوهش اختصاص به مؤلفه‌هایی دارد که در زمینه فعالیت‌های حرفه‌ای اساتید بالینی مشتمل بر آموزش بالینی، پژوهش و مباحث درمانی مربوط به تعلق و وابستگی تخصصی تقسیم‌بندی می‌شوند. از جمله محورهای این بخش، پژوهش‌محوری است که به تلفیق مبانی نظری در محیط کاری و روش‌های پروژه‌ای اشاره دارد. در این زمینه به‌روآوری دانش پداگوژیک و تخصصی و آموزش اصیل و مبتنی بر موقعیت بالینی، از جمله ویژگی‌های این محور است. محور توسعه حرفه‌ای مشتمل بر فعالیت‌های خود توسعه‌ای و خود مدیریت است که اساتید با توجه به ویژگی‌های شخصی و بنا به شناخت مبتنی بر نیاز

استراتژیک خود در زمینه تخصص مربوطه آن را دنبال می‌کنند. محور تعهد حرفه‌ای با پرداختن به مباحث حرفه‌ای و اخلاقی به شکل توأمان به تعهد نسبت به یادگیری مادام‌العمر اساتید، ارزشیابی منصفانه و مبتنی بر عمل، وسواس علمی و رعایت حقوق انتشار و توزیع منابع، رعایت ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی، دسترسی‌پذیری، احساس مسئولیت می‌پردازد و به این موارد تعهدآور به عنوان زمینه‌های اخلاقی‌سازی مؤلفه‌های حرفه‌ای نگاه ویژه‌ای دارد. تخصص محوری به عنوان محور بعدی مشتمل بر پایبندی به هویت علمی و تخصصی و سعی در شناخت ویژگی‌های تخصصی و حرفه‌ای هر یک از اساتید به عنوان رزومه و هویت علمی ایشان اشاره دارد. محور تعلق حرفه‌ای نیز به عشق و علاقه به حیطه کاری و وابستگی حرفه‌ای به محیط کاری و سعی در انجام فعالیت‌های درمانی همچون امیدآفرینی و وابستگی به فرهنگ محیطی آخرین محور در این بخش بود. مؤلفه‌ها و محورهای احصاشده در این بخش با یافته‌های برخی پژوهش‌ها هم‌راستا است (۳۳، ۵۱، ۵۵). اساتید بالینی در آموزش پزشکی علاوه بر شاخص‌های اخلاق فردی و سازمانی نیازمند رعایت شئون اخلاقی در مباحث آموزشی - درمانی هستند، چراکه دانشجویان گروه‌های پزشکی آن‌ها را آینه تمام‌نمای خود می‌دانند.

۴. مؤلفه‌های مدیریتی - سازمانی: برای نهادینه‌سازی و ادراک اخلاق در سازمان‌های مختلف، از جمله دانشگاه توجه به ارزش‌های جمعی و سازمانی و مدیریت مباحث اقتصادی و مالی نیز بخش مهمی از مبانی اخلاقی هستند، چراکه بنا به پژوهش‌های انجام‌شده، مباحث اقتصادی و توجه به مسائل مالی باعث شده است که بخش عمده‌ای از مسائل اخلاقی در آموزش و درمان به حاشیه رانده شود. محور توجه به ارزش‌های سازمانی با پرداختن به ارزش‌های دانشگاه به عنوان یک سازمان و نهاد حیاتی، در رعایت هنجارها و توجه به شایستگی‌های حرفه‌ای این سازمان توجه ویژه دارد. ذیل این محور مؤلفه‌های ترویج عدالت سازمانی، رعایت هنجارهای سازمانی در محیط بالینی، توجه به شایستگی‌گزینی و

صلاحیت‌محوری کلاسی، توجه به ارزش‌های اخلاقی - اجرایی، پایبندی به ضوابط به جای روابط قرار دارند؛ محور بعدی در مدیریت مالی و اقتصادی است که با توجه به دوگانگی‌های ارزشی در این زمینه در بعضی پژوهش‌ها به شکل ویژه به آن پرداخته شده بود. ذیل این محور نیز مؤلفه‌های عدم سوءاستفاده از اموال و رعایت جوانب، تعادل‌گرایی در هزینه و مصرف، جذب منابع مالی در جهت ارتقای محیط بالینی، مشارکت در امور خیریه دانشگاهی، گرگشایی از مشکلات همکاران احصا شد؛ محور سوم در این زمینه تقویت ابتکار و خلاقیت سازمانی است که بخش‌های نوآورانه و تمایل مبانی و تعاریف اخلاق حرفه‌ای در آن مورد توجه قرار گرفت. در این محور، حمایت‌های سازمانی و توانایی بازنگری و اصلاح خلاقانه منابع مورد توجه واقع شده است. ذیل این محور مؤلفه‌های نوآوری آموزشی، توجه به خلاقیت و نقادی در طراحی آموزشی مبتنی بر محیط کار، انعطاف‌پذیری مبتنی بر اخلاق، حمایت و پشتیبانی از خلاقیت و ابتکارات سازمانی، توانایی بازنگری و اصلاح فرایندهای آموزش بالینی قرار گرفت. یافته‌های پژوهشی در این بخش با یافته‌های برخی پژوهش‌ها هم‌راستا است (۳۰، ۳۳، ۴۱، ۵۱).

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های پژوهش مؤلفه‌ها و شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید بالینی علاوه بر ابعاد فردی، شامل ابعاد سازمانی، مدیریتی و تخصص حرفه‌ای است که در این خصوص دانشگاه‌های علوم پزشکی در زمینه گزینش اساتید بالینی و ارزیابی سالانه آن‌ها باید این موارد را در نظر بگیرند. - با توجه به مؤلفه‌های فردی اخلاقی اساتید بالینی، پیشنهاد می‌شود اساتید بالین ضمن در نظر گرفتن مبانی اخلاق درون فردی، مبانی اخلاق برون فردی را هم در نظر بگیرند. - با توجه به اینکه یکی از مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید، بُعد محیطی - بالینی است، پیشنهاد می‌شود اساتید بالینی در آموزش خود فرهنگ یادگیری دانشجویان را در نظر بگیرند، به

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافع احتمالی را در رابطه با تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله اعلام نکرده‌اند.

تقدیر و تشکر

ابراز نشده است.

تأمین مالی

نویسندگان اظهار می‌نمایند که هیچ‌گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ملاحظات اخلاقی

تحقیق حاضر از سوی کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه به تأیید رسیده است (کد کمیته اخلاق: ۱۶۲۷۶۸۰۴۰).

اطلاعات جامع در رابطه با دلایل تحقیق، نتایج، حفظ محرمانگی و نحوه انجام تحقیق به افراد داده شد و رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان اخذ گردید.

عبارتی به شیوه یادگیری هر کدام از دانشجویان در آموزش بالینی توجه داشته باشند.

اساتید در آموزش به دانشجویان در محیط‌های بالینی به سازنده‌گرایی بالینی توجه کنند، به عبارتی به شبکه‌سازی در آموزش بالینی دانشجویان، تعامل محیطی سازنده در بیمارستان‌های آموزشی و مدیریت دانش پداگوژیک در زمینه انتقال تجارب شخصی خود در درمان بیماران به دانشجویان توجه داشته باشند.

با توجه به اینکه یکی از مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید مؤلفه‌های حرفه‌ای - تخصصی است، در این زمینه پیشنهاد می‌شود: پژوهش محوری در آموزش، توسعه حرفه‌ای اساتید بالینی، توجه به تعهد حرفه‌ای استاد در آموزش بالینی، تخصص محوری اساتید بالینی در زمینه آموزش و داشتن احساس تعلق استاد به آموزش در سیاست‌های آموزشی در نظر گرفته شود.

با توجه به اینکه یکی از مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید در محیط بالینی مؤلفه مدیریتی - سازمانی است در این زمینه پیشنهاد می‌شود اساتید در آموزش بالینی به ارزش‌های سازمانی و رعایت اخلاق در امور مالی توجه داشته باشند. لازم به ذکر است پژوهش حاضر برگرفته از رساله دکتری تهمینه دلداری در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه است.

مشارکت نویسندگان

تهمینه دلداری: تدوین طرح تحقیق، گردآوری، تحلیل و تفسیر داده‌ها، بسط و تفسیر یافته‌ها و نگارش متن مقاله. یوسف مهدی‌پور و حسین مؤمنی مهموئی: نظارت و راهبری کلی پژوهش و تدوین و نهایی‌سازی اصلاحات مقاله. علی‌اکبر عجم: نظارت و راهبری کلی پژوهش. نویسندگان نسخه نهایی را مطالعه و تأیید نموده و مسئولیت پاسخگویی در قبال پژوهش را پذیرفته‌اند.

References

1. Azar KH, Namvar Y. The relationship between moral intelligence and teachers' lifestyle. *Ethics in Science and Technology*. 2016; 12(4): 1-9. [Persian]
2. Biglary A, Kamali T, Najafi A. Presenting the appropriate model of professional ethics in the health higher education system of Zanzan University of Medical Sciences. *Jundishapur Educational Development Quarterly*. 2022; 13(1): 119-129. [Persian]
3. Gholami KH, Ebrahimi I. Designing a model of moral sensitivity and its relationship with teachers' caring teaching. *Ethics in Science and Technology*. 2015; 10(1): 41-14. [Persian]
4. Rissanen I, Kuusisto E, Hanhimäki E, Tirri K. The implications of teachers' implicit theories for moral education: A case study from Finland. *Journal of Moral Education*. 2018; 47(1): 63-77.
5. Sepahvand R, Vahdati H, Esmaili R, Rahimi S. The relationship between talent management and promotion of professional ethics. *Ethics in Science and Technology*. 2016; 11(4): 1-8. [Persian]
6. Selajagheh A, Safari S. The relationship between professional ethics and the performance of university professors. *Quarterly Journal of Ethics in Science and Technology*. 2015; 10(3): 103-110. [Persian]
7. Abdullahi H, Ghiasi Nadushan S, Taheri M, Yadgarzadeh GH, Taghizadeh S. Investigating professional ethics in the country's universities and comparing it with the top universities in the world with an emphasis on effective teaching. *Research Journal of Ethics*. 2019; 12(46): 71-86. [Persian]
8. Taghizadeh S, Abdullahi H. Optimum mining of professional ethics documents in the university to; Presentation of models and solutions. *Iranian Journal of Higher Education*. 2021; 12(1): 139-156. [Persian]
9. Azizi N. Professional ethics in higher education, a reflection on strategies for improving ethical standards in university education. *Culture Strategy*. 2011; 8(9): 173-201. [Persian]
10. Nasiri F, Navidi P. The relationship between professional ethics and organizational agility: The mediating role of cognitive empowerment. *Quarterly Journal of Ethics in Science and Technology*. 2016; 12(2): 61-69. [Persian]
11. Imanipour M. Principles of professional ethics in education. *Ethics and History of Medicine*. 2012; 5(6): 27-41. [Persian]
12. Martin GP, Armstrong N, Aveling EL, Herbert G, Dixon-Woods M. Professionalism redundant, reshaped or reinvigorated? Realizing the "third logic" in contemporary health care. *Journal of Health and Social Behavior*. 2015; 56(3): 378-397.
13. Houshmandi M, Laeli M. Teaching methods of professional ethics in Iran: A review study. *Journal of Medical Ethics - Scientific Research*. 2021; 15(46): 1-13.
14. Bozarjamohri F, Mansourian M, Harandi Y, Bouzarjamhari H. Evaluation of the professional ethics of the professors of Shahid Sadougi University of Medical Sciences, Yazd, from the students' point of view. *Journal of Yazd Center for Studies and Development of Medical Sciences Education*. 2013; 8(3): 44-52. [Persian]
15. Farnsworth JR, Kleiner BH. Trends in ethics education at US colleges and universities. *Management Research News*. 2003; 26(4): 130-140.
16. Dibai A, Saadati N, Ghadakzadeh S. Examining the attitude of medical students and graduates to the course of medical ethics at Jundishapur University of Medical Sciences in Ahvaz in the academic year 2015-16. *Journal of Medical Ethics - Scientific Research*. 2009; 3(7): 111-139.
17. Azimi N, Kyani M, Alavi Majid H. Studying the awareness of midwifery students, Renan medical interns and Renan specialist assistants about the standards of medical ethics, in the labor department of selected teaching hospitals in Tehran. *Journal of Medical Ethics - Scientific Research*. 2014; 8(28): 51-69. [Persian]
18. Cooper H, Hedges V. Research Synthesis as a scientific process. Edited by Cooper H, Hedges LV, Valentine JC. *The Handbook of Research synthesis and meta-Analysis*. New York: Russell Sage; 2009. p.3-16.
19. Al-Hothali HM. Ethics of the Teaching Profession among Secondary School Teachers from School Leaders Perspective in Riyadh. *International Education Studies*. 2018; 11(9): 47-63.
20. Safian M, Mohammadi M, Mousavi A, Saleh Nejad Amrai A. The components and characteristics of professional ethics of professors and faculty members of organizational universities (Case Study: A Military University). *Islamic Management Quarterly*. 2019; 27(4): 21-49.
21. Mohammadi N, Siadat A, Rajaipour S. Determining and designing the structural model of the relationship between organizational virtue and organizational justice with the mediating role of

- professional ethics among faculty members and employees of Payam Noor universities in Khuzestan province. *Career and Organizational Counseling*. 2019; 11(41): 79-108. [Persian]
22. Rahban H, Allami A, Mohammadi N. Qazvin medical students' attitude towards professionalism and professional performance. *Journal of Education Development in Medical Sciences*. 2017; 10(26): 164-174. [Persian]
23. Davoodi Y, Sayah Bargard M. Comparison of the status of compliance with professional ethics in the first and last year assistants of Jundishapur Ahva University of Medical Sciences. *Jundishapur Education Development Quarterly*. 2021; 12(3): 829-836. [Persian]
24. Soltani Arabshahi K, Mashkooch Z, Kheirkhah M. Investigating the relationship between professors' professional ethics and midwifery students' self-efficacy at Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. *Journal of Yazd Center for Studies and Development of Medical Sciences Education*. 2016; 11(2): 161-173. [Persian]
25. Badeieh Peyma Z, Parande Avar N, Ahmadi A, Islami R, Dolatkah HR, Rahmanian A, et al. The views of students of Jahrom University of Medical Sciences regarding the observance of professional ethics by professors in the clinical field. *Nursing Education and Ethics Quarterly*. 2014; 3(2): 55-68. [Persian]
26. Prashar A. Assessing the flipped classroom in operations management: A pilot study. *Journal of Education for Business*. 2015; 90(3): 126-138.
27. Moffet J. Twelve tips for "flipping" the classroom. *Medical Teacher*. 2015; 37(4): 331-336.
28. Moqtadaei L. Studying the relationship between professional ethics and anti-citizen behavior: Case study: university employees. *Journal of Applied Sociology*. 2017; 13(2): 12-25.
29. Jankie S, Sewdass K, Smith W, Naraynsingh C, Johnson J, Farnon N. A cross-sectional survey of prospective healthcare professionals' knowledge attitudes and perceptions of medical Cannabis. *Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy*. 2023; 25(16): 100-127.
30. Ceriani F, Montalván M, Quintero B, Suárez R, Bautista-Valarezo E, Frias-Toral E. Ethics of the clinical practice of nutrigenetics and nutrigenomics. *Clinical Nutrition Open Science*. 2023; 25(7): 42-51.
31. Wiersma M, Kerridge I, Lipworth W. Clinical innovation ethics frameworks: A systematic narrative review. *Health Policy*. 2023; 15(2): 104-116.
32. Gutiérrez-Aguado A, Curioso WH, Machicao C, Eguia H. Strengthening capacities of multidisciplinary professionals to apply data science in public health: Experience of an international graduate diploma program in Peru. *International Journal of Medical Informatics*. 2023; 169(5): 101-113.
33. Schupmann W. We are not the ethics police: The professionalization of clinical ethicists and the regulation of medical decision-making. *Social Science & Medicine*. 2023; 322(8): 115-128.
34. Razavi SM, Maleki L, Keshavarzian A, Feizi A, Keshani F, Kazemi S. Evaluation of Dentists' Attitudes Towards Principles of Professional Ethics. *International Dental Journal*. 2023; 25(8): 28-41.
35. Nichols A, Trimble P, Stebbings A. The use of inter-professional education (IPE) healthcare law and ethics scenario based learning sessions amongst nursing, midwifery and law students: A qualitative investigation. *Nurse Education Today*. 2022; 109: 105-124.
36. Fino LB, Alsayed AR, Basheti IA, Saini B, Moles R, Chaar B. Implementing and evaluating a course in professional ethics for an undergraduate pharmacy curriculum: A feasibility study. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*. 2022; 14(1): 88-105.
37. Kaur K, Salwi S, McNew K, Kumar N, Millimet H, Ravichandran N, et al. Medical Student Perspectives on the Ethics of Pelvic Exams Under Anesthesia: A Multi-Institutional Study. *Journal of Surgical Education*. 2022; 79(6): 1413-1421.
38. Ditwiler RE, Swisher LL, Hardwick D. Doing things you never imagined: Professional and ethical issues in the US outpatient physical therapy setting during the Covid-19 pandemic. *Musculoskeletal Science and Practice*. 2022; 62: 102-124.
39. Chervenak FA, McCullough L. Professional ethics and decision making in perinatology. In *Seminars in Perinatology*. 2022; 46(3): 151-175.
40. Sadeghimahalli F, Valipour Khajehghyasi R, Akbari Farmad S. Professional Ethics in Teaching from the Perspectives of Professors and Graduate Students of Mazandaran University of Medical Sciences: A Comparative Study. *Strides in Development of Medical Education Journal (SDME)*. 2022; 18(1): 2-7. [Persian]

41. Lensink MA, Boers N, Jongsma R, Carter E, Van der Ent C, Bredenoord L. Organoids for personalized treatment of cystic fibrosis: Professional perspectives on the ethics and governance of organoid biobanking. *Journal of Cystic Fibrosis*. 2021; 20(3): 443-451.
42. Yahyavi T, Hoobehfekr S, Tabatabaee M. Exploring the hidden curriculum of professionalism and medical ethics in a psychiatry emergency department. *Asian Journal of Psychiatry*. 2021; 66: 102-135.
43. Fox E, Danis M, Tarzian, AJ, Duke C. Ethics consultation in US hospitals: A national follow-up study. *The American Journal of Bioethics*. 2022; 22(4): 5-18.
44. Marques-Sulé E, Arnal-Gómez A, Cortés-Amador S, de la Torre MI, Hernández D, Aguilar-Rodríguez M. Attitudes towards learning professional ethics in undergraduate physiotherapy students: A Strobe compliant cross-sectional study. *Nurse Education Today*. 2021; 98(5): 104-121.
45. Murphy A, Bolderston A. Writing your first paper: An informal guide for medical radiation sciences professionals. *Journal of Medical Imaging and Radiation Sciences*. 2021; 52(3): 456-465.
46. Borysowski J, Ehni HJ, Górski A. Ethic's codes and medical decision making. *Patient Education and Counseling*. 2021; 104(6): 1312-1316.
47. Sahraoui N. Challenges to medical ethics in the context of detention and deportation: Insights from a French postcolonial department in the Indian Ocean. *Social Science & Medicine*. 2020; 258: 113-133.
48. Lim A, Arora G, McNerney B, Vienet M, Stewart K, Galbraith K. Evaluation of a new educational workplace-based program for provisionally registered pharmacists in Australia. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*. 2020; 12(12): 1410-1416.
49. Rintala H, Nokelainen P. Vocational education and learners' experienced workplace curriculum. *Vocations and Learning*. 2020; 13(1): 113-130.
50. Charitou A, Fifi P, Vivilaki VG. Is empathy an important attribute of midwives and other health professionals?: A Review. *European Journal of Midwifery*. 2019; 12(8): 14-31.
51. Chaar BB, Ram S. Professional ethics in pharmacy clinical governance. *European Journal of Midwifery*. 2019; 25(7): 125-141.
52. Trifiletti DM, Showalter TN. Bias of Professional Accomplishment: Another Important Concept for the Ethics of Clinical Research. *International Journal of Radiation Oncology, Biology, Physics*. 2018; 100(2): 297-298.
53. Safari Y, Yoosefpoor N. Dataset for assessing the professional ethics of teaching by medical teachers from the perspective of students in Kermanshah University of Medical Sciences. *Data in Brief*. 2018; 20(6): 1955-1959.
54. Parandavar N, Rahmanian A, Jahromi Z. A study of the relationship between nurses' professional self-concept and professional ethics in hospitals affiliated to Jahrom University of Medical Sciences, Iran. *Global Journal of Health Science*. 2016; 8(4): 82.
55. Hulsbos FA, Evers AT, Kessels M. Learn to lead: Mapping workplace learning of school leaders. *Vocations and Learning*. 2016; 9(7): 21-42.
56. Iovino P. Revising the American Dental Association Principles of Ethics and Code of Professional Conduct: Adding "Respect for Human Dignity" as the sixth principle of dental ethics to accommodate advances in genetic science. *The Journal of the American Dental Association*. 2016; 147(12): 918-922.
57. Qasemi L, Behroozi M. Survey of Personality Traits (Based on Big Five) in Professional Ethics's Growth in Medical Sciences University of Bushehr. *Iran's Aspect. Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015; 190(36): 334-338.
58. Farahani MF, Farahani FF. The study on professional ethics components among faculty members in the engineering. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2014; 116(15): 2085-2089.